

MÅNEDSBLADET

Glemmer du

Nr. 7 august 1999
Tårnby Kommunes
Lokalhistoriske Samling

ISSN 1397-5412

Glemmer du

Tårnby Kommunes Lokalhistoriske Samling
Skrevet og redigeret af Inger Kjær Jansen

Taarnby Sogns Folkebibliotek
100 år den 31.8 1999
Tårnby Kommunebiblioteker

Den 30 august er det 100 år siden, at der blev dannet en forening, hvis formål var at oprette et folkebibliotek i kommunen. Biblioteket åbnede dørene den 3. november i et lille lokale i Alleen 30 i Kastrup.

Jubilæet bliver fejret med maner - se dagens program på indersiden af omslaget.

Der udkommer også en bog om bibliotekets historie- og dette nummer af *Glemmer du* indeholder uddrag herfra. Bogen kan købes på biblioteket fra jubilæumsdagen.

Taarnby Sogns Folkebibliotek
Inger Kjær Jansen, bibliotekar

Fredag den 3. november 1899 slog man dørene op til det første bibliotekslokale, man på rimelige vilkår havde lejet i Alleen 30. Her boede også kommunens første bibliotekar, telegrafbestyrer frk. Charlotte Nørregaard. Hun bestred posten i henved 30 år! Charlotte Nørregaard fik 12 kr. om måneden i løn. Hun skulle i samarbejde med et bestyrelsesmedlem sørge for indkøb, katalogisering og udlån af de henved 1.000 bind. Bøgerne var af "belærende og underholdende indhold". Der var åbent 3 aftener om ugen. De første par år var der tillige åbent søndag formiddag. Åbningstiden blev i øvrigt bibeholdt indtil 1932.

Det kostede 1,50 kr. årligt at låne bøger. Dette beløb forblev uændret indtil 1936, hvor biblioteket blev kommunalt. I maj 1900 var der indmeldt 250 lånere (befolkningstallet var da 3.500), af

Det første bibliotekslokale var i det mørke hus til højre i Alleen 30. Foto: Flensburg ca. 1900

disse var ca. halvdelen arbejdere ved glasværket. Dette bundede nok i, at foreningens første formand og en af initiativtagerne til oprettelsen af biblioteket var fabrikskemiker ved glasværket Rudolf Jørgensen. Han har sikkert agiteret kraftigt for sagen på sin arbejdsplads. Man havde i øvrigt inden åbningen uddelt trykte opråb i hele kommunen.

I kommunalt regi

I november 1936 overgik ejerskabet af Taarnby Sogns Folkebibliotek til kommunen.

Det blev nu gratis at låne på biblioteket, men vel og mærke hvis man afleverede bøgerne til tiden. Skiftet skete samtidig med, at biblioteket fik selvstændige lokaler i en ny bygning på Tårnbyvej, der også rummede Teknisk skole. Kommunen ansatte den første faguddannede bibliotekar, den kun 27-årige Jef Thastum, der arbejdede på biblioteket i 37 år.

Anna Hansen, der fik en ny lejlighed ovenpå biblioteket, forblev i sin stilling indtil 1942.

Voksenudlånets historie i de seneste 25 år

Inger Cartwright, bibliotekar

Ledelsen - Jef Thastum og Grethe Kaae - residerede øverst oppe, men den følte aldrig langt væk. Hr. Thastum opsøgte gerne og længe sine ansatte. Der var næsten altid tid til en sludder... Da Thastum var anglofil og meget kunstinteresset blev disse områder også tilgodeset, og det var derfor meget naturligt at få udenbys bestillinger indenfor disse grupper.

I udlånet var der to særopstillinger, som var meget kuriøse. Den ene opstilling hed "Lukket hylde". Hvis lånerne skulle låne materiale fra denne hylde, skulle bibliotekaren spørges. Hvis man tror, at hylden udelukkende var lukket på grund af "frække bøger", så må man tro om igen. På den lukkede hylde kunne nemlig også findes en del løsbladssystemer, såsom Stærkstrømsreglementet. Man ville forhindre, at lånerne formastede sig til at bortfjerne sider fra mapperne.

Hovedbiblioteket på Tårnbyvej med senere overbibliotekar Jef Thastum i skranken. Ca. 1936

Uvist på hvilken måde havde en del lånere fundet ud af, at vi i kælderen havde en ganske uofficiel opstilling, som internt blev kaldt "Sort kælder". Denne samling bestod af materialer, som dels var blevet fundet for lette til at indgå i Udlånet, dels af materialer, som ikke var egnede til udlån. Hvorfor kasserede man dog ikke disse ting? Nej, for man kunne hver dag vente besøg af kommunens revision, og så skulle kassen stemme!

Pionerår på børnebibliotekerne

Kirsten Grundtvig Andersen, fhv. ledende børnebibliotekar

I 1931 var der kommet en lov, der sagde, at børne- og skolebiblioteker skulle være kommunale, mens folkebibliotekerne enten var kommunale, selvejende institutioner eller blev drevet af en biblioteksforening.

Det medførte, at der var to bestyrelser for henholdsvis folkebiblioteket og børne- og skolebiblioteker. Således var det også ved Tårnby Kommunebiblioteker, en skoleinspektør på Tårnby skole, Kaj Petersen, der var bestyrelsesformand for Folkebiblioteket, mens skoleinspektør Johannes Feldvoss var formand for børne- og skolebibliotekerne. Uanset hvordan et bibliotek blev drevet, fik man statstilskud. Det var sådan, at man fik 80% af de første penge på budgettet, og de næstfølgende blev så til en mindre sats. Det var en klar fordel at have hvert sit budget, især for børne- og skolebibliotekerne.

Kendsgerningerne var imidlertid, at børnene var mere end forfordelt, hvad biblioteksbetjening angik. I landkommunerne var der næsten ingen, og det stod heller ikke for godt til i mange byer og større forstæder. Børn under skolealderen blev ikke på nogen måde tilgodeset.

I slutningen af 1950'erne begyndte Bibliotekstilsynet at henvende sig til kommunerne, og en sådan henvendelse fik Tårnby også. På det tidspunkt havde Tilsynet ansat Aase Bredsdorff, der var tidligere børnebibliotekar i København, og hun skulle tage kontakt med kommunerne. Ige efter min ansættelse blev der holdt nogle møder med Aase Bredsdorff, børnebibliotekets bestyrelse, overbibliotekar Thastum og mig, hvor det blev skitseret, hvad der burde gøres. Det første møde blev meget stormfuldt, idet skoleinspektøren i den grad var ubehagelig over for hr. Thastum, og jeg var målløs, og så med bange anelser frem til de næste møder. Disse forløb heldigvis på en fredeligere måde, og der blev opstillet en ønskeliste....

I begyndelsen af 1961 begyndte vi at indkøbe bøger til det kommende børnebibliotek, selvom vi ikke anede, hvornår det ville komme.

Det mest nærliggende ville være at inddrage 1. og 2. sal, men de to studiekredslokaler på 1. sal var det sted, hvor kommunens foreninger kunne holde møder og generalforsamlinger. Det var en hævdunden ret, så der var intet at gøre!

Imidlertid blev det foreslået, at man kunne sætte en tværføj på den eksisterende bygning ud i det lille anlæg. Så kunne man lave en ny læsesal, nogle kontorlokaler og udvide udlånet. Der skulle bygges med fuld kælder, så vi kunne få bedre magasinforhold.

I den gamle læsesal kunne så indrettes et børnebibliotek. Planen blev vedtaget, pengene bevilliget og bedst af alt, vi fik også byggetilladelse.

Musikbiblioteket

Søren Markvard, afdelingsbibliotekar

Før det egentlige udlån af musikmaterialer startede i 1970, rummede det daværende biblioteksvæsen naturligt nok en bestand af noder og bøger om musik. Men først i slutningen af 1960'erne, da de musikbærende medier trængte sig på som udlånsmateriale, og de første egentlige musikbiblioteker begyndte at se dagens lys (Roskilde og Lyngby), blev der i Tårnby indkøbt de første lp-plader (i november 1967). Afspilningen kunne i de første år ikke foregå i egne lokaler, men der blev etableret enkelte lyttepladser på Hovedbibliotekets Læsesal, måske ud fra den betragtning, at næppe alle pladser var optaget af avislæsere, og at de musiklyttende - der var udstyret med drabelige høretelefoner - i sagens natur ville koncentrere sig om musikken og forholde sig lige så tyst som det øvrige klientel.

Men sådan gik det ikke: alle, der har prøvet at sidde med hovedtelefoner på, véd, hvor lidt man er bevidst om sin omverden, og hvor meget man går op i den musik, man lytter til. Så der blev lyttet og sunget med og dirigeret og spillet luftguitar, så både de øvrige læsesalsbrugere og ikke mindst læsesalsbibliotekar Elisabet Holt snart fandt det højst betimeligt at gribe ind og sætte en kraftig dæmper på den utilbørlige larm.

Så mange var glade, da Musikbiblioteket den 4. maj 1970 kunne tage nye, egne lokaler i brug på 1. sal på Tårnby Torv ind til gården lige over bodegaen og lige overfor tandlægen.

Filial Vestamager

Astrid Hein, afdelingsbibliotekar

Kommunens goder kunne ikke i længden forbeholdes den etablerede del af kommunen, så på et tidspunkt blev det nødvendigt at placere en skole i området mod vest. Og så fulgte der også et bibliotek med. Det blev Pilegårdsskolen, hvor biblioteket blev taget i brug i 1960.....

Det var svært at skabe en identitet for biblioteket, når alle vidste, at det kun var den lille førstesal på skolen, men efterhånden fandt flere og flere ud af, at der var et bibliotek, og flere og flere fik brug for at benytte biblioteket. Der var bøger til voksne og til unge, men der var intet børnebibliotek trods de børnerige kvarterer. Jo, der var et enkelt fag med billedbøger, som forældrene kunne låne, og ungdomshylden blev listigt forsynet med Pippi Langstrømpe og Peter Plys.

Biblioteket, teknikken og fremtiden

Henrik Wendt, bibliotekar - IT-ansvarlig

Bibliotekets tekniske udvikling får stadig større betydning for bibliotekets evne til at udfylde sit formål....

I starten af 1990'erne kom edb så til udlånet. Alle bøger blev forsynet med en stregkode. Stregkoden blev omsat til oplysninger om selve bogen, om den var udlånt, og hvem der havde lånt den. De gamle og upålidelige kartoteker blev smidt ud, og erstattet med terminaler, som alle kunne søge i....

I 1999 får lånerne adgang til internettet. I år 2000 planlægges den udbygning af edb-systemet, som skal stå klar i marts 2001.

Til den tid bliver der adgang til at søge i bibliotekets egen bestand af bøger og musik, og man kan reservere og forny materialer hjemme fra ens computer....

Hovedbiblioteket på Kamillevej indviet i 1983

TAARNBY SOGNS FOLKEBIBLIOTHEK

1899 JUBILÆUM 1999

MANDAG DEN 30. AUGUST

Program

Kl. 10.00:
SAG-orkæstret indleder dagen.

Kl. 10.20:
Officielle taler:

Præsentation af jubilæumsbogen *Tårnby
Kommunebiblioteker 1899-1999*.

Åbning af udstillingerne:

1. Bøger der kunne lånes i 1899.
2. Det gamle bibliotek.
3. Vore oldtidforældres børnebøger.
4. Billedbøger af i dag; Mads Løtén.

Kl. 10.45
Kai Lang underholder med sin lirekasse

KAFFEBORD — ALLE ER VELKOMNE

kl. 13.00
Gamle lege ved Erik Rønhoj —
Udendørs — hvis vejret tillader det
— ellers indendørs
For børn og voksne i alle aldre.

kl. 14.00
Gægl — Charlie & Binotto fra Circus 3
underholder med kløvneshow.
Værlighed ca. 60 minutter.
For børn og voksne i alle aldre.

Kl. 14.30:
Film: *Danmark*
P.H.'s berømte Danmarksfilm blev vist
i 1936 da biblioteket åbnede som
kommunalt bibliotek.
Vises i mødelokalerna.
Værlighed 55 minutter.

Kl. 15.30
Poul Feldtvoss læser Zakarias Nielsen.
Et møde, der blev læst ved bibliotekets
første arrangement i 1901.

Kl. 16.00
Vindensangen fra sangtøkkurrencen
afsinges.

Kl. 16.15
Kirsten Frimodt & Paul Andersen
underholder med firtænderigt klaverspil.
Melodier der blev spillet i de små hjem
da biblioteket var ungt.

Kl. 17.30:
Taarnby Kvadtrillen optræder med
folkedans.

PAUSE

Kl. 19.30:
Bodil Høgh læser op af Per Højholts
Giftes monologer — og det foregår på den helt
rigtige dialekt.

Kl. 20.00
Tårnby Teater opfører
Svend, Knud og Valdemar i bibliotekets runde.
Et historisk, romantisk udstyrstykke.
Værlighed ca. 45 minutter.

Kl. 21.00:
De 3 kpl. Tenorer
Thomas Poulsen (Kragh), Ole Sørensen,
John Verning med pianist Semion Balschern.
Musikalsk underholdning på højt plan.

TAK FOR I DAG

Tårnby Kommunebiblioteker
Kamillevei 10. 2770 Kastrup

Hvis du har billeder, oplysninger eller andet af lokalhistorisk interesse, så henvend dig til:

**LOKALHISTORISK SAMLING
KAMILLEVEJ 10
2770 KASTRUP
TLF. 32 46 05 45**

ÅBNINGSTID:

MANDAG	16-20
TIRSDAG	12-16
FREDAG	12-15

Lokalhistorisk Samling har desuden udstillinger på Kastrupgårdsamlingen:

Midt på Amager og Kastrup Glas

Åbent: tirsdag - søndag 14-17
 onsdag tillige 19-21

Og på Plydsen, Amager Strandvej 350, 1.sal:

**Kastrupfiskerne og havnen, Plydsen, og
Brobisser**

Åbent: Lørdag og søndag 13-16